

■ Прававая прастора

РЫЭЛТАРЫ, МЕДЫЯЦЫЯ І АЛІМЕНТЫ

Больш жорстка рэгламентаваць дзейнасць рыэлтарскіх агенцтваў, пашырыць сферу дзейнасці працэдур медыяцыі і спрасціць спагнанне аліментаў з даўжнікоў у краінах Еўрапейскага саюза плануе сёлета ў Міністэрстве юстыцыі. Пра гэта расказаў міністр юстыцыі Алег Сліжэўскі.

Няпэўная рэклама і прымус да дагавора

Нараканняў на дзейнасць рыэлтарскіх арганізацый, нягледзячы на работу па прафілактыцы правапарушэнняў, якую праводзіць Мінюст, як і раней, хапае. Найбольш часта грамадзяне скардзяцца на прымус патэнцыйных пакупнікоў да заключэння дагавора на аказанне паслуг пры адсутнасці фактычнага іх ажыццяўлення, размяшчэнне недакладнай рэкламы нерухомасці і пазначэнне няпэўнай інфармацыі пра іх. А таксама прыцягненне да аказання рыэлтарскіх паслуг асоб, якія не маюць адпаведнага пасведчання.

Дзеля паляпшэння сітуацыі ва Указ Прэзідэнта № 15 «Аб рыэлтарскай дзейнасці» рыхтуюцца дапаўненні і змяненні. У прыватнасці, у дакумент плануецца ўнесці норму, якая будзе забараняць адной і той жа рыэлтарскай арганізацыі пры заключэнні дагавораў адначасова аказваць паслугі і пакупніку, і прадаўцу. Мяркуецца таксама прадугледзець абавязковасць наяўнасці дагавора на рэкламу аб'екта нерухомасці.

— Гэта робіцца, каб агенцтвы больш не маглі «падхапіць» рэкламу, выстаўленую ў інтэрнэт уласнікам жылля, і прапаноўваць патэнцыйным пакупнікам ад свайго імя, — растлумачыў міністр. — Мы таксама плануем прадугледзець нормы, якія ўстанаўлівалі б больш дакладны парадак у размяшчэнні падобных аб'яў з боку агенцтваў нерухомасці.

Не даводзіць справу да суда

Летась у краіне распачаты праект па ўкараненні медыяцыі ў загсах. Пры адсутнасці непаўналетніх дзяцей і маёмасных прэтэнзій пара можа скарыстацца спрощанай працэдурай скасавання шлюбу і зрабіць гэта ў загсе, а не ў судзе. Такім людзям прапануюць сустрэцца з медыятарам, каб урэгуляваць свае адносіны і пашукаць магчымасць захаваць шлюб.

— Ужо ёсць выпадкі, калі муж з жонкай пагаджаліся на працэдуру медыяцыі. Яны не падавалі заяву на скасаванне шлюбу, а бралі паўзу, каб знайсці пункты судакранання, — пракаментаваў міністр юстыцыі. — Нават калі гэта мела месца ў адным ці двух выпадках, мы ўжо лічым, што ёсць пэўны вынік.

Сёлета міністэрства плануе прапанаваць уключыць медыяцыю ў некаторыя заканадаўчыя акты Беларусі. Працэдуру медыяцыі збіраюцца ўвесці ў Кодэкс аб шлюбе і сям'і, Грамадзянска-працэсуальны кодэкс і, магчыма, у Крымінальны кодэкс. Такая ініцыятыва існуе ў тым ліку і з боку дэпутатаў.

— Неабходна, каб гэтая працэдура прымянялася больш шырока і актыўна, паколькі медыяцыя — сапраўды прагрэсіўны спосаб урэгулявання канфлікту. Такая працэдура найменш балючая для бакоў і ў пэўнай ступені можа знізіць нагрузку на суды, — лічыць Алег Сліжэўскі.

Аліменты з Еўрасаюза

Ратыфікаваная нашай краінай у сакавіку 2017 года Канвенцыя аб міжнародным парадку спагнання аліментаў на дзяцей і іншых формаў утрымання сям'і ўступіць у сілу сёлета ў чэрвені. Яна будзе забяспечваць апэратыўны разгляд просьбаў па аліментных абавязках і дасць грамадзянам універсальны і даступны інструмент для спагнання аліментаў, упэўнены міністр.

— Сёння існуюць праблемы са спагнаннем аліментаў, калі даўжнік знаходзіцца, напрыклад, у адной з краін Еўрапейскага саюза, з якой у Беларусі дагаворныя адносіны не развіты настолькі, каб дакументы аб спагнанні няўхільна прымаліся да выканання. У такіх выпадках усё залежыць ад волі дзяржавы, у адрас якой накіроўваецца запыт, — растлумачыў ён. — Калі канвенцыя ўступіць у сілу для Беларусі, будзе дзейнічаць працэдура, згодна з якой на тэрыторыі абсалютнай большасці краін ЕС і некаторых іншых, дзе сёння ёсць праблемы са спагнаннем выканаўчых дакументаў па аліментах, будзе дзейнічаць працэдура іх абавязковага прызнання і выканання.

Якія змены плануе сёлета Мінюст

Пакетны прынцып

Міністэрства юстыцыі шукае шляхі спрашчэння заканадаўства і спрабуе зрабіць яго даступным для разумення не толькі юрыстаў, а і любога грамадзяніна, якога датычацца пытанні, што рэгулююцца ў нарматыўна-прававых актах (НПА), агучыў міністр чарговы план.

Ініцыятывы па ўдасканаленні падрыхтоўкі праектаў НПА міністэрства ўнесла ў праект новай рэдакцыі Закона «Аб нарматыўна-прававых актах Рэспублікі Беларусь». Адна з прапаноў — магчымасць рэалізацыі пакетнага прынцыпу падрыхтоўкі праектаў НПА, якія датычацца канцэптualaьна новых падыходаў ва ўрэгуляванні тых ці іншых праваадносін або ўводзяць рэгуляванне новых.

— Калі рыхтуецца новы закон ці акт, здаецца, што на стадыі падрыхтоўкі распрацоўшчыкі яшчэ не бачаць дэтaлeвa, як тыя ці іншыя праваадносіны будуць урэгуляваны ў падзаконных актах. А пасля прыняцця закона пры падрыхтоўцы пастaнoвы ўрада ўзнікаюць пытанні, бо ў законе нешта не прадугледжeлi, — растлумачыў сутнасць пакетнага прынцыпу Алег Сліжэўскі. — Таму сёння разам з законам або актам кіраўніка дзяржавы адначасова рыхтуецца праект пaстaнoў Саўміна і міністэрстваў. Так усе ўзроўні прававога рэгулявання новых праваадносін будуць дэтaлeвa вiдaць на самай першай стадыі.

Ірына СІДАРОК

СЛАЗІНКА ДЗІЦЦЫ

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Як паведаміў старшы оперупаўнаважаны па асабліва важных справах галоўнага ўпраўлення па наркакантролі і супрацьдзеянні гандлю людзьмі крyмiнальнай мiлiцыi МУС Віталь КУЛЬБІЦКІ, сексуальны гвалт у адносінах да дзяцей часцей за ўсё здзяйсняе чалавек, добра ім знаёмы альбо родны, — да 80 %. Для большасці выпадкаў інцэсту не патрабуецца прымяненне фізічнай сілы: дарослы чалавек, якому дзіця бязмежна давярае, маніпулюе яго свядомасцю, наўмысна падманваючы яго і распавядаючы, што такія адносіны паміж дарослымі і дзецьмі з'яўляюцца нормай. Пры гэтым педафіл настойвае, што расказваць пра гэта нікому не варта, бо гэта з'яўляецца сакрэтам сям'і, альбо проста запалохвае тым, што дзіця можа апынуцца ў дзіцячым доме, бо тату ці маму пасадыць у турму.

Стэрэатыпна лічыцца, што педафілія — гэта доля выключна мужчын, аднак у асобную катэгорыю можна вылучыць жаночы тып гэтага адхілення. Жанчыны-педафілы сапраўды сустракаюцца радзей, але пры гэтым іх дзеянні яшчэ больш латэнтныя. У першую чаргу гэта звязана з тым, што іх ахвярамі становяцца хлопчыкі, якія не заўсёды лічаць сябе пацярпелымі.

У гэтых адносінах паказальным з'яўляецца выпадак з грамадзянкай Беларусі, якая зарэгістравалася ў глабальным секіве пад нікам Алеса. Праз інтэрнэт жанчына мела зносіны з жыхаром Германіі, займаючыся для яго на камеру дзеяннямі гвалтоўнага сексуальнага характару са сваім чатырохгадовым сынам. За кожны сеанс яна атрымлівала грашовыя сродкі ў суме 150 еўра. У дачыненні да жанчыны былі распачаты чатыры крyмiнальныя справы, яна асуджанa на 12 гадоў пазбаўлення волі. Асобa гpaмaдзянінa Германіі таксама была ўстаноўлена мясцо-

вымі спецслужбамі. У ходзе праверкі быў канфіскаваны яго сервер, пасля чаго высветліліся, што падобную сувязь ён падтрымліваў са шматлікімі жанчынамі па ўсім свеце.

Запыт ад незнаёмых у дзяцей павiнен выклiкаць падазрэнне

У наш час вялікая частка такіх злачынстваў або ажыццяўляецца праз інтэрнэт, альбо праз яго вядзецца падрыхтоўка. Як паказваюць даследаванні, перш чым падысці да непасрэднага кантакту, педафілы цікавяцца дзіцячай парнаграфіяй. У Беларусі за апошнія гады колькасць выяўленых злачынстваў, звязаных з дзіцячай парнаграфіяй, вырасла ў дзевяць разоў. Пры гэтым неабходна адзначыць, што ў беларускім сегменце сеткі інтэрнэт матэрыялы адсутнічаюць, як правіла, такая прадукцыя размяшчаецца на замежных даменных рэсурсах.

Інтэрнэт педафілу патрэбны ў першую чаргу для таго, каб падабраць сабе ахвяру. Сюды ўваходзіць і збор інфармацыі, і ўцягванне ў зносіны, і стварэнне ўмоў, калі дзіця пачынае адчуваць сябе залежным. Паколькі сусветная сетка дазваляе ўсё рабіць на адлегласці, праз ананімныя анкеты, звычайна злачынцы прадстаўляюцца аднагодкамі сваёй патэнцыйнай ахвяры. Таму любы запыт ад незнаёмага дзіцяці можа выклікаць падазрэнне, бацькам лепш прасачыць, каб зносіны не выходзілі за межы нормы.

Менавіта ў сетцы інтэрнэт шукаў сабе ахвяраў грамадзянін Беларусі Антон — выканаўчы дырэктар адной з салідных фірмаў. З пачатку 2015-га па май 2016 года ён знаёміўся з загадзя малалетнімі і псіхалагічна рыхтаваў іх да сексуальнага кантакту. Падобныя дзеянні атрымалі назву «грумінг». Мужчына спачатку ўваходзіў у давер да дзяўчатак, а потым, абцягаючы вялікія заробкі, схіляў да заняткаў прастытуцыяй. Прапанаваны ганарар складаў ад 30 да 100 долараў

ЗША. Увогуле было ўстаноўлена 38 пацярпелых, распачаты 42 крyмiнальныя справы. Пацярпелыя — дзяўчаткі 13—17 гадоў, у асноўным з неўладкаваных і няпоўных сем'яў. У кватэры зламысніка была знойдзена шырокая падборка кніг па дзіцячай псіхалогіі з асобнымі фразамі, падкрэсленымі маркерам, якія датычыліся таго, як прымусіць дзіця слухацца.

Адметнай рысай педафілаў, нягледзячы на аднастайнасць дзеянняў, з'яўляецца індывідуальны падыход да кожнага малалетняга. У ходзе размовы яны з лёгкасцю ўстанаўліваюць, чаго больш за ўсё не хапае дзіцяці: ці гэта будуць рэчы, цукеркі, ці ж проста спагада. Можна сказаць, што сваіх ахвяр педафілы імкнуцца выбіраць з ліку дзяцей, якія абдзелены ўвагай бацькоў, пры гэтым дабрабыт сям'і не мае значэння. Дзяцей з забяспечаных сем'яў яны матывуюць на зносіны тым, што гэты напрамак зараз у трэндзе і сорамна адставаць ад моды. У апошні час пачасціліся выпадкі падобных дзеянняў з боку педагогаў, урачоў, кіраўнікоў гурткоў і секцый — людзей, якім дзіця цалкам давярае. Гэта абумоўлена тым, што многія педафілы заведама выбіраюць прафесіі, якія дазваляць ім пастаянна быць у асяроддзі дзяцей. Так, быў устаноўлены абуральны факт дзеянняў іншага сексуальнага характару ў дачыненні да васьмі хлопчыкаў з боку ўрача-анастэзіёлага, які працаваў з анкахворымі дзецьмі. Прамога гвалту не было, аднак ён дазваляў сабе дзеянні, якія выходзяць далёка за межы медыцынскай практыкі. Пры гэтым ён карыстаўся бездапаможным станам дзяцей. Мужчына атрымаў восем гадоў пазбаўлення волі.

Кожнае пятае дзіця ў свеце

Ключавым пытаннем у дачыненні да гэтай праблемы з'яўляецца недасканаласць заканадаўчага рэгулявання. Зараз распрацоўваецца

законапраект аб унясенні дапаўненняў і змяненняў у Крымінальны кодэкс. У прыватнасці, павінна з'явіцца крyмiнальнае адказнасць за захоўванне дзіцячай парнаграфіі і псіхалагічную падрыхтоўку дзіцяці да палавых зносін і іншых дзеянняў сексуальнага характару, так званы грумінг. Разглядаецца і вопыт замежных калег. Напрыклад, у Польшчы базы педафілаў былі выкладзены ў адкрыты доступ.

Падчас міжнароднай канферэнцыі «Супрацьдзеянне гандлю дзецьмі і сексуальнай эксплуатацыі дзяцей: вопыт Беларусі і замежных краін», якая прайшла ў Мінску, кіраўнік праграмы «Ла Страда Беларусь» МГА «Гендарныя перспектывы» Алена НЕСЦЯРУК расказала аб агульнасусветных тэндэнцыях у гэтым пытанні. Упраўленне ААН па наркотыках і злачыннасці ў адной са сваіх справаздач адзначае, што дзеці складаюць траціну сярод усіх ахвяр гандлю людзьмі. Пры гэтым дзве траціны дзяцей, якія пацярпелі ад гэтага, — дзяўчаткі. Нягледзячы на тое, што ў свеце павялічваецца колькасць ахвяр працоўнай эксплуатацыі, сексуальная эксплуатацыя застаецца пакуль пераважнай, асабліва, калі гаварыць пра дзяцей. Згодна з данымі Сусветнай арганізацыі аховы здароўя па аналізе 65 даследаванняў у 22 краінах,

распаўсюджанасць сексуальнага гвалту над дзецьмі ў свеце ацэньваецца прыблізна ў 19,7 % у адносінах да дзяўчынак і 7,9 % у дачыненні да хлопчыкаў. Нягледзячы на тое, што самы высокі ўзровень падобных дзеянняў у Афрыцы, для Еўропы гэтая тэма таксама вельмі актуальная — 9,2 %.

Для дзяцей — ахвяраў сексуальнага гвалту сітуацыя з'яўляецца вельмі траўматычнай, прыводзіць да доўгатэрміновых наступстваў, да якіх адносяцца спробы самагубства, дэпрэсіі, злоўжыванне алкаголем і наркотыкамі, перапыненне навучання ў школе, сексуальныя расстройствы, псіхічныя праблемы. Па даных шведскіх даследчыкаў, сярод дзяўчатак, якія перажылі сексуальны гвалт у дзяцінстве, 17 % мелі думкі пра самагубства, а больш за 30 % з іх рабілі падобныя спробы. З асяроддзя хлопчыкаў такія лічбы — 8 і 33 % адпаведна. Як паказваюць даследаванні, калі дзіця, якое перажыло падобнае, не атрымлівае дапамогу, то да 21 года каля 70 % з іх маюць сур'ёзныя псіхічныя адхіленні. Акрамя таго, многія трапляюць у секс-бізнес ці ж самі становяцца педафіламі. Таму гэта якраз той выпадак, дзе трэба ў першую чаргу працаваць на прадукцыйнасць іх здароўя, а ўжо потым на пошук вінаватых.

Дар'я КАСКО.